

Viidakon valtiias

Pala mangan historiaa

50-luvulla manga oli vielä leimallisesti lastensarjakuvaa. Maailmansodasta oli juuri päästy, ja televisioita oli vasta rikkailla. Rutiköyhän Japanin lapset kaipasivat kuitenkin viihdettä, ja **Osamu Tezuka** oli sivellin tanassa valmiina luomaan Japanille sarjakuvateollisuuden.

Aikuisemmat ja synkemmät mangansa Tezuka piirsi vasta vuosikymmeniä myöhemmin. Nyt suomeksi julkaistu *Jungle taitei* eli *Viidakon valtiias* on hänen varhaiskautensa tuotoksena paljon selkeämmin lapsille suunnattu. Hän piirsi sen vuosina 1950–1953, joten se on vanhempi kuin jopa hänen kuuluisin luomuksensa *Astro Boy*.

Siirtomaanostalgiaa

Valkoinen leijonapenttu Leo syntyi häkissä valta-merilaivan ruumassa ja joutuu haaksirikkoiseksi. Hän päätyy japanilaispoika Kenichin ja tämän setä Higeoyajin kasvatettavaksi ja varttuu Adenin satakakaupungissa Arabian niemimaalla.

Leo kuuli äidiltään, että hänen isänsä Panja oli ennen kuolemaansa uljas kuningas, joka oli luonut viidakon eläimille paratiisin. Kun Higeoyaji rahoittaa geologisen tutkimusmatkan Sinsibariin, Leo pääsee ensimmäistä kertaa näkemään Afrikan.

Ihmisten parissa kasvanut Leo ei oikein pidä viidakosta nähdessään sen ensimmäisen kerran. Tutkimusmatka menee päin mäntyä, ja hän jää yhdessä Kenichin kanssa asumaan metsän eläinten pariin. Eläinten pyynnöstä Leo astuu isänsä saappaisiin, koska itsekäs Bubu-leijona on ottanut paikan haltuunsa ja metsässä vallitsee taas viidakon laki.

Ehtana 50-luvun tuotoksena *Viidakon valtiias* on suunnilleen yhtä hienovarainen kuin *Peppi Pitkätossu* -kirjat. Afrikkalaiset ovat yksinkertaisia ja taikauskoisia pelkureita, ja viidakon uumenissa väijyvät hirmuliskot ovat stegosaurusia myöten kaikki verenhimoisia petoja, joiden kylkiin saa reikiä vain dynamiitilla.

Ajan hammas on vienyt terän myös mangan toiselta kantavalta juonelta. Samalla kun Leo kasvaa viidakon kuninkaaksi, yrittävät ihmiset selvit-

tää, mikä voima on mannerlaattojen liikkumisen takana. Pimeimmässä Afrikassa piilottelevan Kuuvooren rinteiltä löytyvien mystisten kuunvalokivien sanotaan olevan mysteerin ratkaisu, ja kiviä havittelevatkin sekä valtiot A että B.

No on siinä hassu kuningas, ei harjan karvaakaan

Vuosien varrella on puhuttu paljon siitä, miten Disneyn *Leijonakuninkaaseen* apinoitiin elementtejä *Viidakon valtiaan* animeversiosta. Sen sijaan harvemmin kukaan on ottanut puheeksi sitä, miten paljon yhtäläisyyksiä *Viidakon valtiaalla* on *Babar*-kirjoihin.

Babar-norsun tapaan myös Leo on ihmisten parissa kasvanut eläin, joka tuo sivistyksen viidakon eläinten pariin. Toisin kuin isänsä hän ei nimittäin vihaa ihmisiä, vaan ymmärtää siistien katujen ja järjestyksen hyödyt. Kokonaista kau-

VIIDAKON VALTIAS (MANGA)

Alkuperäisnimi: ジャングル大帝 /

Jungle taitei

Tekijä: Osamu Tezuka

Kustantaja: Sangatsu Manga

Ikäsuositus: –

Suosituusinta: 19,90 €

Kieli: Suomi

Kääntäjä: Jannika Riikonen

Osia suomeksi: 2/2

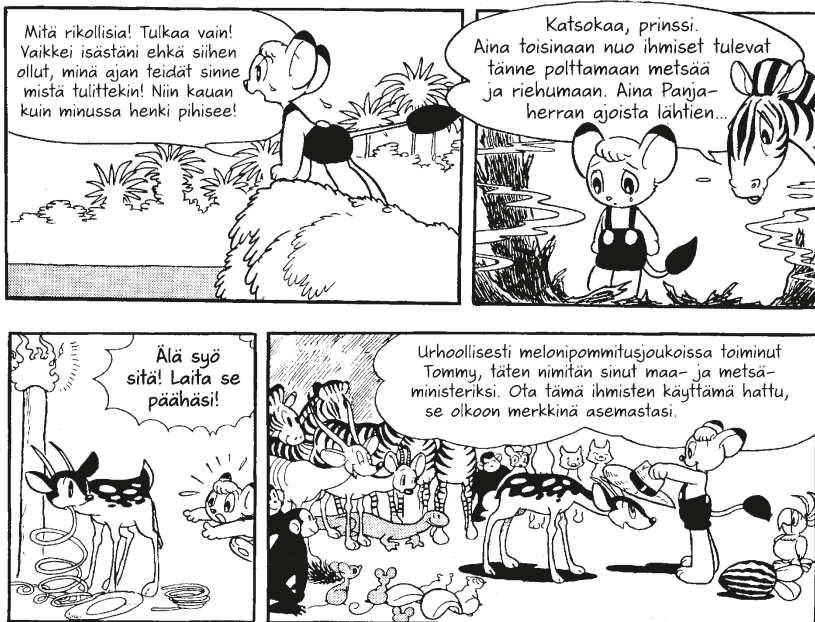
Julkaisu: 12/2012 (Japanissa 1950–1953)

Arvostelu on tehty koko sarjan perusteella.

punkia viidakkoon ei nouse, mutta postitoimisto, koulu, kommuuniruokala ja lopulta palatsikin järjestyvät.

Vuosien kuluessa varttuvat niin Leo kuin Kenichin, ja jälkimmäisestä kasvaa Tarzanin veroinen laaneissa heiluja. Kenichin antamat mikkihii-rihousut jäävät Leolle pieniksi, mutta sen sijaan hän opettelee ihmisten kieltä voidakseen puhua Kenichin kanssa.

Leo tapaa tyttöleijona Lyran ja saa selville sukunsa historian: hänen esi-isänsä ovat faaroiden ajoista alkaen eläneet pygmikylän suojelusjuma-

”Tämä on kaikkine kauneusvirheineenkin loistava tilaisuus saada hyllyynsä pala mangan varhaishistoriaa.”

lina. Isänsä tavoin Leo kuitenkin hylkää joutilaan yltäkylläisyyden ja palaa viidakkoon. Pentuja syntyy, ja niistä toinen joutuu omiin seikkailuihinsa – sirkuksen vetonaulaksi Amerikkaan. Kenichin kanssa viidakkoon saapunut opiskelutoveri Mary taas päätyy ilkeän, eläimiä orjuuttavan ihmisheimon ruoskaa heiluttavaksi kuningattareksi.

Juonellisesti tarina on varsin hajanainen, vaikka Tezuka piirsiikin 70-luvulla suuria osia siitä uusiksi pahimpia vanhanaikaisuuksia silotellakseen. Juonenpätkät seuraavat toisiaan vailla sen kummempaa suuntaa, ja päähenkilöt ja pahikset vaihtelevat säännöllisesti. Kenichin ja Higeoyajin lisäksi sarjassa tavataan muitakin Tezukan vakiohahmokaartin jäseniä, merkittävimmin Ham Egg ja Acetylene Lamp.

Mikki Hiiri viidakossa

Viidakon valtiasta piirtäessään Tezuka oli 22-vuotias nuori nero. Sekä hänen piirrosjäljestään että käsikirjoitustyylistään puuttui kuitenkin vielä sitä tunnelmallista hillittyttä, jonka mestariksi hän myöhemmin nousi. Hänet muistetaan nykyään monen modernin mangakerrontatekniikan keksijänä, mutta tässä vaiheessa hän ei ollut vielä keksinyt niitä kaikkia.

Kaikki tietävät Tezukan saaneen inspiraationa Disneyltä, mutta aivan erityisesti häneen vaikuttivat **Floyd Gottfredsonin** Mikki Hiiri -seikkailusarjakuvat 30- ja 40-luvuilta. Vielä *Viidakon valtiassa* Gottfredsonin apinointi näkyy selvästi: eläinhahmot ilmeilevät koomisesti, hikipisarat lentävät ilmassa, vakavat ja humoristiset kohtaukset vuorottelevat. Ihmisillään on vasta neljä sormea.

Hajanaisuus näkyy paitsi tarinan rakenteessa myös yksittäisten kohtausten sisällä. Varhaisdisneyläiseen tyyliin juonenkuljetus saattaa välillä katketa siihen, että kuvataan sivukaupalla eläinten tai ihmisten hassua slapstick-toilailua taistelulentällä tai koulunpenkillä. Esimerkiksi kakkoskirjassa hypätään draamattisesta kulkutautikaoksesta monen sivun ajaksi siihen, että kohelletaan puunrungosta kasaan norsukokoista lääkeruiskua.

Tämä ei toki tee *Viidakon valtiasta* huonoa mangaa – ainoastaan ikääntyneen. Tällaiseen 60 vuotta vanhaan teokseen on kuitenkin pakko suh-

tautua ensisijaisesti muinaisjäänteinä, sillä sen viihdearvo on väistämättä toissijainen.

Komeat kannet, mutta...

Viidakon valtias on ensimmäinen suomennettu Tezukan manga ja samalla myös vanhin manga, joka on koskaan suomennettu. Itse asiassa se on samalla vanhimpia koskaan lukemiani mangoja.

Sangatsu Mangan julkaisu on selvästi suunnattu kohti aikuisia sarjakuvaharrastajia, mikä tuskin yllättää ketään. Kahtena kovakantisena kirjana julkaistu suomenkielinen laitos näyttääkin eittämättä hyvältä hyllyssä. Muuten mattapintaisessa kannessa juoksee kiiltävä seepralauma.

Ladonta on vanhanaikaisen retroa, ja kaikki ääniefektit on korvattu käännöksillä. Mukana on **Reima Mäkinen** kirjoittamien Tezuka-esseiden lisäksi myös paljon värisivuja. Äkkiseltään tuntuukin vähän hassul-

ta, että teos päätettiin julkaista Sangatsu Mangan eikä Punaisen jättiläisen nimellä.

Olisi mukavaa voida todeta julkaisun olevan virheetön, mutta näin ei ikävä kyllä ole. Ensimmäisessä kirjassa on ikävän paljon kirjoitusvirheitä ja puuttuvia loppupisteitä. Sivulla 255 osa kirjaimista on kursivoitunut mielivaltaisesti.

Kenties ykköskirja yritettiin saada niin kiireessä joulumarkkinoille, että viimeiseen tarkistukseen ei jäänyt aikaa? Helmikuussa julkaistu kakkoskirja on onneksi juolellisempaa jälkeä, mutta tällaisessa keräilyjulkaisussa jokainen virhe kirpaisee kaksin virroin.

Englanniksi *Viidakon valtiasta* ei ole koskaan julkaistu. Tämä on siis kaikkine kauneusvirheineenkin loistava tilaisuus saada hyllyynsä pala mangan varhaishistoriaa yhteensä neljällä kymppillä.

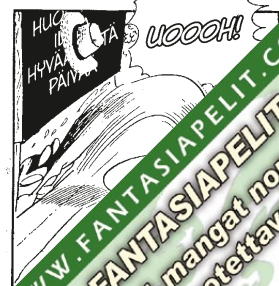
– **Petteri Uusitalo**

TEOS: ●●●○ LAINATTAVA

- Tärkeä osa mangan varhaishistoriaa, mutta ei itsenäisenä teoksena mitenkään merkittävä. Toisaalta lyhyt ja kompakti teos, joten ei ole mikään iso investointi.

JULKAISU: ●●●○

- Teknisesti hieno kovakantinen laitos värisivulla. Keräilyjulkaisuksi ensimmäisessä kirjassa on kuitenkin aivan liikaa kirjoitus- ja muita huolimattomuusvirheitä. Sivujakin irtoilee.

WWW.FANTASIAPELIT.COM
FANTASIAPELIT
Sieltä mangat nopeasti ja luotettavasti!